

Eierstrategi for Rogaland Revisjon IKS

EIERSTRATEGI FOR

VEDTATT AVBY-/KOMMUNESTYRE den xx.xx.2023

Innhold

1.	Innledning	2
	Etablering av felles revisjonsselskap	2
	Lovpålagt skille av revisjonen og sekretariat for kontrollutvalg	2
	Utvikling og endringer	3
	Strukturen i dokumentet	3
2.	Særpreg og utviklingstrekk ved selskapet	4
	2.1 Ytre rammebetingelser	4
	2.2 Krav til kommunal- og fylkeskommunal revisjon	4
	2.3 Selskapets formål	6
	2.4 Eiersituasjonen	6
	2.5 Økonomisk utvikling	6
	Produksjon – nøkkeltall	7
3.	Deltakernes eierstrategi for Rogaland Revisjon IKS	8
	Formålet med eierstrategien	8
	1. Eiernes mål for selskapet	8
	2. Kjerneområde og kjernevirksomhet	9
	3. Organisering og ansvar i selskapet	9
	4. Eierstyring og selskapsledelse	10
	5. Eiernes utviklingsmål og resultatkrav	12
	6. Kapitalstruktur og avkastningskrav	14
	7. Endringer av eierstrukturen	15
	8. Avvikling av selskapet	15
	Vedlegg	15

1. Innledning

Etablering av felles revisjonsselskap

Ot.prp. nr 70 (2003-2003) om endringer i kommuneloven åpnet opp for at kommuner/fylkeskommuner kan velge å konkurransetsette den lovpålagte kommunale revisjonstjenesten. Parallelt ble det stilt krav til kommunesektoren om effektivisering. Som svar på dette gjennomførte kommunene Randaberg, Sola, Stavanger og Sandnes og fylkeskommunen FAR-programmet¹. Etablering av en interkommunal revisjonsenhet ble utredet. Resultatet ble at fylkeskommunen og 17² kommuner i de opprinnelige revisjonsdistriktene Sør-Rogaland, Midt-Rogaland og Nord-Jæren sammen stiftet Rogaland Revisjon IKS den 1. juli 2004. Motivet var å etablere en revisjonsenhet som er konkurransedyktig både med hensyn til pris og kvalitet på tjenestene. Med virksomhetsoverdragelse av ansatte fra distriktsrevisjonene ble det mulig å bevare og bygge videre på kompetansen og kunnskapen om kommunal sektor som allerede eksisterte. Behovet for å beholde, utvikle og dyktiggjøre en felles kommunerevisjon var sentralt i beslutningen. Et felles interkommunalt selskap jfr. Lov om interkommunale selskapet la også til rette for at revisjonsenheten fortsatt kunne levere tjenester til eiene i egenregi i medhold av Anskaffelsesforskriften §3-2.

Motivene for selskapsetablering er effektiv tjenesteproduksjon og samfunnsøkonomisk hensyn. Det samfunnsøkonomiske hensynet var og er fortsatt vesentlig fordi eierne forvalter store verdier på vegne av fellesskapet. Forventningen om høy kvalitet på revisjonstjenestene som leveres er begrunnet i at ansvaret for egenkontrollen i kommunene ble med lovendringen i 2004 lagt til kommunestyret. Revisjonstjenestene er helt sentrale i dette ansvaret og i å ha nødvendig tillit til forvaltningen hos innbyggerne. Eierskapet har ikke et finansielt motiv. Det ble ved etablering i stedet stilt klare forventninger fra eierne om at tjenestene leveres til lave priser og at selskapet ikke bygger opp egenkapitalreserve utover det som står i forhold til selskapets forpliktelser.

Rogaland Revisjon IKS ble etablert med et samlet kapitalinnskudd på kr 4 millioner. Eierbrøken ble utformet med grunnlag i at fylkeskommunens innskudd var 25% og resterende 75% ble fordelt mellom kommunene i samsvar med folketallet. Ved beregning av eierandel for nye eierkommuner som er kommet til har samme prinsippet blitt fulgt, nå senest ved opptak av Time kommune fra 1.1.2023. Åpningsbalansen til selskapet besto for øvrig av pensjonsmidler og forpliktelser overført fra distriktsrevisjonene. FAR-programmets omstillingsavtale regulerte overdragelsen av de om lag 25 ansatte til selskapet ved etablering.

Lovpålagt skille av revisjonen og sekretariat for kontrollutvalg

Samtidig med lovendringen om kommunerevisjonen, ble det også hjemlet at sekretariatet for kontrollutvalget skal være adskilt fra både revisjonen og kommunedirektørens ansvarslinje. Hovedtyngden av de samme etablererkommunene i Rogaland Revisjon IKS, valgte å gå sammen i et interkommunalt samarbeid jf, da gjeldende kommunelov §27 om felles Rogaland kontrollutvalgssekretariat IS. Også dette ble etablert med overdragelse av to ansatte fra de tidligere distriktsrevisjonene. På Haugalandet valgte kommunene å etablere Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS, mens fylkeskommunen etablert eget sekretariat.

¹ FAR-programmet; Felles Administrative Ressurser programmet

² Time kommune trakk seg ut i 2005

Utvikling og endringer

I 2011 utførte ReVisor AS en selskapskontroll av Rogaland Revisjon IKS, på oppdrag fra kontrollutvalgene i eierkommunene og fylkeskommunen. Eierne ble anbefalt å utarbeide en eierstrategi overfor selskapet. Eierstrategien ble utarbeidet av eierfellesskapet og i dialog med selskapets administrasjon og styret. Kommunestyrene og fylkestinget godkjente eierstrategien i 2012. Siden har den blitt ajourført ved opptak av nye deltakere.

Med fremleggelse av denne eierstrategien er gjort en fullstendig revisjon.

Et vesentlig grunnlag for den reviderte eierstrategi er å vurdere utviklingen og måloppnåelsen som har vært i selskapet. I tillegg kommer lov- og regelverksendringer som har betydning for leveranse av revisjonstjenester til kommunene og selskapets rammevilkår. Mest sentralt her er den nye kommuneloven med forskrifter fra 2020, herunder at revisor i kommunalt og privat selskap er sidestilt formelt, kompetansemessig. Det gir Rogaland Revisjon IKS nye muligheter i å rekruttere, beholde og utvikle ansatte sin formelle revisorkompetanse og for eierne en mulighet til ytterligere økt kvalitet i tjenestene. Dette sammen med en uttrykt forventning om utvikling av den kommunale revisjonsenheten gjennom vekst, bygger opp om en Rogaland Revisjon IKS som en solid og konkurransedyktig virksomhet innen kommunerevisjon. Fra 1. juli 2021 gikk ni nye kommuner på Haugalandet inn som eiere i selskapet. For de opprinnelige eierne var dette en strategisk beslutning om villet utvikling av selskapet. Et bredt og sammensatt eierskap gir selskapet mulighet for kompetansebygging, men også stor driftsfordeler. For eierne forventes som resultat av tjenesteleveransene effektivisering, økt kunnskapsdeling og læring på tvers som gjør kommunene ennå bedre i sin forvaltning, tjenesteproduksjon og utøvelsen som samfunnsutvikler.

Kommunesektoren har vært og er i endring, nye reformer, endringer i inntektssystemet og nye regelverk stiller krav til orden og god egenkontroll.

Strukturen i dokumentet

Noen utvalgte nøkkeltall og utviklingstrekk om selskapet presenteres i kapittel 2. I tillegg gjøres det der nærmere rede for kommunens ulike roller overfor Rogaland Revisjon IKS. Det gjelder eierrollen som tilligger kommunestyret og bestillerrollen som tilligger kontrollutvalget jf. kommuneloven. Aktiv og tydelig eierstyring av Rogaland Revisjon betinger god rolleforståelse, slik at selskapet og dets styre gis nødvendige forutsigbarhet og styringsevne.

Eiernes strategi og forventninger til selskapet fremgår av kapittel 3.

2. Særpreget og utviklingstrekk ved selskapet

2.1 Ytre rammebetingelser

De lovpålagte kommunale revisjonsoppgavene følger hovedsakelig av :

- LOV 2018-06-22 nr. 83: Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)– Syvende del
[Lov om kommuner og fylkeskommuner \(kommuneloven\) - Lovdata](#)
- FOR 2019-06-17 nr. 904: Forskrift om kontrollutvalg og revisjon
[Forskrift om kontrollutvalg og revisjon - Lovdata](#)
- LOV 2020-11-20 nr. 128: Lov om revisjon og revisorer (revisorloven) -
[Lov om revisjon og revisorer \(revisorloven\) - Lovdata](#)
- LOV 1999-01-29 nr. 06: Lov om interkommunale selskaper (IKS-loven) -
[Lov om interkommunale selskaper \(IKS-loven\) - Lovdata](#)

Annet relevant lovverk av betydning for selskapet er:

- Lov om offentlige anskaffelser
- Offentleglova
- Forvaltningsloven

2.2 Krav til kommunal- og fylkeskommunal revisjon

I ny kommunelov er det øverste ansvaret for å føre egenkontroll med kommunens/fylkeskommunens virksomhet lagt til kommunestyret/fylkestinget selv. Ansvaret for internkontrollen er lagt til kommunedirektøren.

Til å utøve det løpende kontroll- og tilsynsansvaret som følger av egenkontrollansvaret, skal kommunestyret/fylkestinget velge et kontrollutvalg. Utvalgets ansvar og myndighet er hjemlet i ny kommunelov kapittel 23 med forskrifter. Her fremgår det blant annet at ansvaret omfatter både regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Det følger av lovens kapittel 24 at det tilligger kommunestyret/fylkestinget selv velge løsning for revisor. Innstillingen er det kontrollutvalget som har ansvaret for å fremme.

Uavhengig av valgt løsning, skal revisor rapportere om sitt arbeid og resultatene av revisjon til kontrollutvalget. Revisor skal en gang i året avgi sin uavhengighetserklæring. Nytt i ny kommunelov er at kvalifikasjonskrav til revisor er definert (lovens forskrift kapittel 2). Forskriften hjemler også regnskapsrevisor sin rett til å si fra seg et oppdrag.

Kommunestyret/fylkestinget vedtar årsbudsjettet for kontroll- og tilsynsvirksomheten, etter innstilling fra kontrollutvalget. Årsbudsjettet sammen med godkjent 4-årig plan for hhv. forvaltningsrevisjoner og eierkontroller danner rammen for det enkelte kontrollutvalgets bestillinger til Rogaland

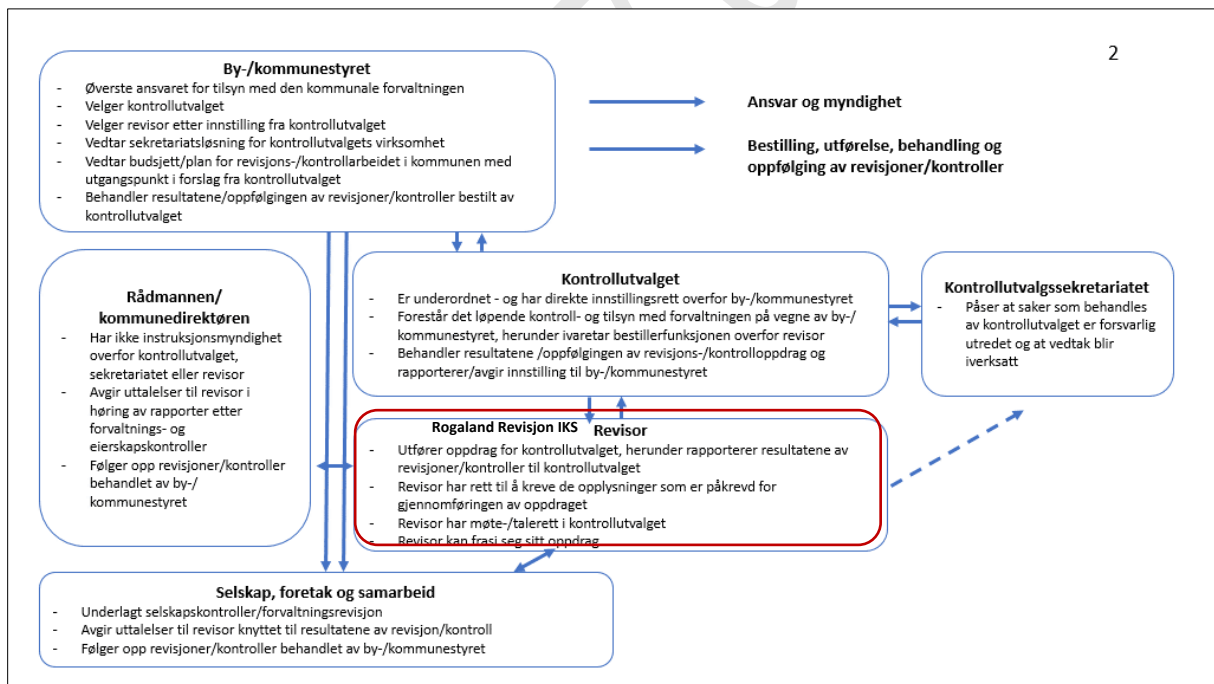
Revisjon IKS. Hos eierne i selskapet betyr det at jf. kommuneloven er det også kontrollutvalget som fastsetter prosjektmandatet og timerammen for gjennomføring av en forvaltningsrevisjon og eller eierkontroll. Resultatene skal kontrollutvalget rapportere direkte til kommunestyret/fylkestinget.

For å sikre uavhengighet i utøvelsen av egenkontrollen i kommuner/fylkeskommuner er det i den nye kommuneloven videreført kravet om organisatorisk skille mellom revisors og kontrollutvalget sine virksomheter. Loven tillegger kommunestyret/fylkestinget å avgjøre hvordan sekretariatsfunksjonen til kontrollutvalget løses, på en uavhengig måte. For Rogaland Revisjon IKS har sekretariatsløsningene ingen styringsmessige konsekvenser, men i utøvelsen av en tjenesteproduksjonen kan en mer samordnet sekretariatsløsning enn i dag, gi grunnlag for ytterligere effektivisering.

Kravene i ny kommunelov betyr at overfor Rogaland Revisjon IKS utøver kommunestyret direkte kun eierrollen. Omfanget av tjenestekjøp fastsetter kommunestyret i form av årsbudsjettet for kontrollutvalget. Bestillerrollen og ansvaret for å påse tilstrekkelig kvalitet i leveransene av revisjonstjenester er ansvar som er lagt direkte til kontrollutvalget. Tilsvarende er revisors rapporteringen av revisjonstjenester også lagt til utvalget, ikke til kommunestyret.

I utøvelsen av sin eierrolle overfor Rogaland Revisjon IKS er kommunestyret også avhengig av at kontrollutvalget gjennom sin årsrapportering gir tilbakemelding om utførelsen av revisjonstjenestene, slik som f.eks. tilstrekkelig kapasitet, nødvendig kompetanse og kvalitet.

I figuren nedenfor er illustrert aktørene sine roller, ansvar og myndighet knyttet til revisjons-/ kontrolloppgavene og Rogaland Revisjon IKS sin posisjon i dette.

Selskapet har over flere år systematisk gjennomført kundeundersøkelser. Siste gang var i 2021. Samlet resultat viste karakter 5,37 av 6 mulig oppnåelig. Overtid har kundetilfredsheten med tjenesteleveransene vært høy.

2.3 Selskapets formål

Selskapets formål jf. selskapsavtalen er fra etableringen formulert overordnet og følger den til enhver tid gjeldende kommunelovs bestemmelser. I ny kommunelov er det nå presisert (kap. 24) at valgt revisor skal utføre regnskaps- og forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og annen kontroll som følger av lovens bestemmelser.

Som et egenregiselskap kan det i begrenset grad utføres revisjons- og rådgivningsoppdrag for andre enn eierne. I ajourført selskapsavtale som følger parallelt er det nå tydeliggjort at slike anbuds- og konkurranseutsatte oppdrag kan skje når det tjener formålet. Slike oppdrag skal føres i eget særregnskap da virksomheten normalt vil være skattepliktig.

Per 1. januar 2023 har ikke Rogaland Revisjon IKS noen datterselskaper eller tilknyttede selskaper.

2.4 Eiersituasjonen

Rogaland Revisjon er eid av Rogaland fylkeskommune og 24 kommuner. Det er kun kommuner, fylkeskommuner eller andre interkommunale selskaper (IKS) som kan være deltakere jf § 1 i Lov om interkommunale selskaper. Time kommune søkte sent høsten 2022 om å få gå inn som ny deltaker. Saken er til behandling hos eierne, og endelig godkjenning hos samtlige eiere ventes å foreligge vinteren 2023. Time trer inn med helårsvirkning i 2023 og blir da den 24. kommunen i eierfellesskapet.

Revidert eierbrøk jf ajourført selskapsavtale siker at ingen av eierne har flertall alene i representantskapet. For å oppnå et alminnelig flertall kreves at minst tre av de største eierne stemmer for. Saker hvor det etter loven kreves avgjørelse med minst 2/3 flertall krever stemmene fra minst 6 av eierne.

2.5 Økonomisk utvikling

Den økonomisk utvikling siste 4 årene viser jevn økning i inntektene. Driftsresultatet er snudd fra underskudd i 2017 til et overskudd på vel kr 3 mill. i 2020. Opptjent egenkapital er styrket og utgjorde i 2021 kr 5,4 mill. Viktigste innsatsressurs i selskapet er medarbeiderne og deres kompetanse. Helt siden etableringen og til i dag har det vært marginal vekst i antall årsverk. Nye oppgaver, volumendringer som følge av flere eiere mv. er i stor grad blitt løst gjennom omstilling og digitalisering i selskapet.

	2017	2018	2019	2020	2021
Driftsinntekter mill. kr	23,3	25,0	30,8	30,5	33,0
Driftsresultat mill. kr	-0,15	0,23	3,47	3,33	0,94
Egen opptjent egenkapital mill. kr ¹⁾	0,5	0,7	0,6	4,2	5,4
Gjeldsgrad ²⁾	5,5	4,3	2,7	2,4	2,0
Sykefravær	5,3 %	7 %	3 %	4 %	4%
Antall ansatte	21	22	23	23	27

1. Selskapskapital er økt fra 4,050 mill i 2017 til 5,344 mill pr utgangen av 2021. Årsaken er opptak av nye deltakere

2. Hovedtyngden er pensjonsforpliktelser

I 2020 ble det gjort en avklaring mot Skatteetaten om selskapets skattemessige situasjon. Konklusjonen ble at selskapet er i skattemessig posisjon for den delen av virksomheten som drives utenom egenregi virksomheten. I regnskap 2020 er det foretatt korrigering for tidligere år. Reelt resultat er vel kr 3 mill. høyere enn balanseført opptjent egenkapital som følge av dette.

Eierskapet er ikke finansielt motivert. Eierne har samtidig helt siden etableringen, fremholdt at det forventes at selskapet påtar seg oppdrag med lav risiko og at formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll og i medhold av IKS-lovens bestemmelser. Utviklingen de siste årene viser at den frie egenkapitalen er styrket og gjeldsgraden er redusert. Langsiktig gjeld er pensjonsforpliktelser. Balanseført netto forpliktelse 31.12.2021 utgjorde kr 13,9 mill. ihht. regnskapsnoten.

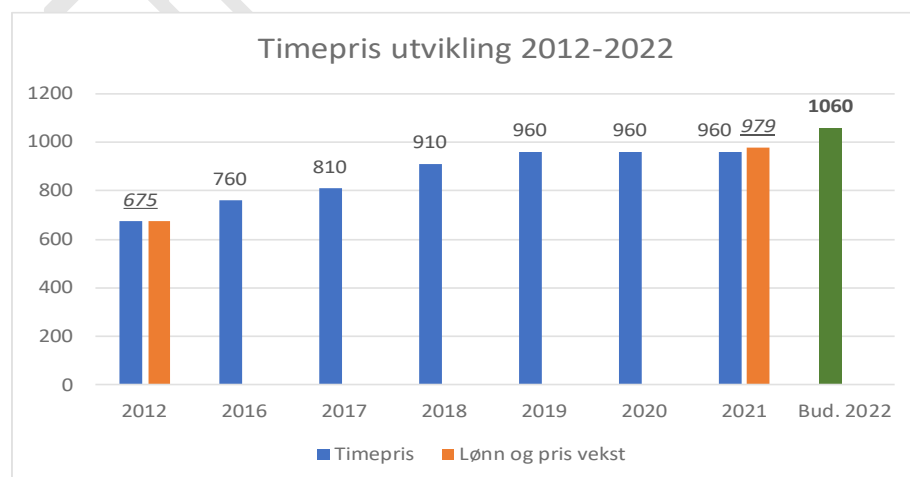
Produksjon – nøkkeltall

Nøkkeltall om produksjonen de siste årene viser at veksten i sum brutto inntekter og utgifter har vært om lag likt. For 2022 var det budsjettert med et overskudd fra underliggende drift på kr 3 mill. Inntekter fra oppdrag for andre enn eieren har de siste to årene vært under 7 %, og andel gikk ned i 2020.

	R2019	R 2020	B 2021	B 2022
Salg til kommuner	23,22	24,36	27,20	34,00
Salgsinntekter andre selskap	4,99	4,80	6,05	6,00
Andre driftsinntekter	2,63	1,34	2,00	2,00
Sum driftsinntekter	30,84	30,50	35,25	42,00
Driftsutgifter	27,37	27,17	33,22	39,00
Herav lønn	21,65	22,17	26,00	29,00

	2019	2020	
Salg til kommuner	23,3	24,4	Salg til eksterne utenfor egenregi 6,8 % i 2019 4,0 % i 2020
Herav forvaltningsrevisjon	9,3	9,3	
Herav regnskapsrevisjon	14,0	15,1	
Salgsinntekter selskaper	7,5	6,1	

Rammene for tjenestekjøpet fra selskapet i kommunene og fylkeskommunen fastsettes av kommunestyret/fylkestinget i årlig vedtak om handlings- og økonomiplan, herunder budsjettammen for Kontrollutvalget. Selskapets årlige timepris for de lovpålagte egenregitjenestene påvirker dermed omfanget av tjenesteproduksjonen til deltakerne. Grunnet Covid-19 pandemien har timeprisen vært uendret i 2020 og 2021, men økt med kr 100 for 2022. Den viktigste ressurs i selskapet er de ansatte og deres kompetanse. Konkurransedyktige lønns- og arbeidsforhold er således et vesentlig kriterie i det arbeidsgiverpolitiske arbeidet med å beholde og rekruttere ansatte. Figuren nedenfor viser timeprisutviklingen fra 2012-2021 og budsjett 2022. Til sammenligning har lønnsveksten for utdanningsgruppen samt prisveksten vært på om lag 45% totalt i samme perioden.

3. Deltakernes eierstrategi for Rogaland Revisjon IKS

Formålet med eierstrategien

Eierstrategien har som formål å tydeliggjøre eiernes mål med eierskapet i selskapet og målrette sin utøvelsen av eierrollen. Eierstyringen skal skje i tråd med selskapets formål slik det er definert i selskapsavtalen. Motivene som ligger til grunn for selskapsetableringen danner i tillegg grunnlaget for konkretisering av eiernes forventninger overfor selskap. En tydelig eierstrategi har til hensikt å skape forutsigbarhet om forventninger til styring, drift og utvikling overfor styret og selskapets ledelse.

I eierstrategien definerer også eierne hva som er selskapets kjernevirksomhet og kjerneområdet. Prinsippene om vekstrategien som er lagt for Rogaland Revisjon IKS klargjøres i lyse av dette. Strategien regulerer for øvrig også kapitalstrukturen i selskapet, herunder forventninger til utvikling av timepris for de lovpålagte tjenestene og forsvarlig forvaltning av egenkapitalsituasjonen. Eierstrategien skal tas opp til vurdering minimum én gang i løpet av kommunevalgperioden, ellers ved behov.

1. Eiernes mål for selskapet

Motivene for eierskapet i Rogaland Revisjon IKS står fast. Samfunnsøkonomiske hensyn gjør det nødvendig at kommunene/fylkeskommunen har en kvalitetsmessig god og tillitsbasert egenkontroll, samt at de lovpålagte revisjonstjenestene er kostnadseffektive. Gjennom oppnådde resultater satt ved etableringen, har selskapet vist at det er fleksibelt og omstillingsdyktig i møtet med endrede rammebetingelser. Volumendring og organisatoriske endringer hos eierne har blitt løst uten at selskapet har pådratt seg verken økt økonomiske eller kapasitetsmessig risiko, eller vesentlige økte langsiktige forpliktelser. Dette kommer blant annet til uttrykk ved at lånerammen i selskapet står ubrukt. Opptjent fri egenkapital er snudd fra å være negativ i 2017 til nå å utgjøre om lag kr 5 mill.

Selskapet nærmer seg snart 20 års sammenhengende drift. Det har opparbeidet seg god kompetanse og innsikt i så vel den kommunale tjenesteproduksjonen, som politisk og administrativ organisering og regionale forhold. Å ha en kompetent og effektiv kommunerevisjon som har bred innsikt i utfordringene og som bidra til læring, forbedring og kunnskapsdeling er et vesentlig kriterium for at eierne holder fast ved eierskapet i Rogaland Revisjon IKS. Motivasjonen til eierne er at selskapet skal kunne bevare og utvikle sin inngående kjennskap og kompetanse om kommunal sektor generelt og kommunene/fylkeskommunen spesielt. Dette fordi kommunesektoren er i stadig omstilling og kompleksiteten i tjenesteyting og forvaltning øker fremover. Eiernes fremste redskap for å utøve en kvalitativt god og effektiv egenkontroll er gjennom et aktivt eierskap i det interkommunale revisjons-selskapet.

Forhindre rolleblending

Kommunestyret/fylkestinget skal ivareta flere ulike roller overfor Rogaland Revisjon IKS og disse må ikke blandes sammen. Eierrollen dreier seg først og fremst om selskapet og eierstyringen. Rollen som bestiller av revisjonstjenester er det kontrollutvalget som utøver. I noen tilfeller kan det være behov for konkret rådgivning eller samarbeid om en definert oppgave som kommunedirektøren/ rådmannen trenger. Rollene er i stor grad definert i lov- og regelverk. Eierne skal allikevel søke å rendyrke de ulike rollene, for å ha legitimitet i utøvelse av hver enkelt rolle.

2. Kjerneområde og kjernevirksomhet

2.1 Kjerneområdet

Kjerneområdet for selskapet er i dag hovedsakelig fylkeskommunen og kommunene i Rogaland. Eierne ser dette også som det naturlige kjerneområdet for selskapet fremover. Samtidig er geografisk avgrensning blitt mindre vesentlig i utviklingen, da mye av arbeidet i dag skjer digitalt og er således mer stedsuavhengig. Digital utvikling av revisjonstjenesten sammen med innholdet i tjenestene er viktig for selskapets videre utviklingsarbeid.

Selskapet vil kunne ha behov for å øke bredden i oppdragsporteføljen for å sikre at det kan levere konkurransedyktige tjenester til eierkommunene. En økt og bredere oppdragsportefølje kan gi stor-driftsfordeler, økt kompetanse og læring, og synergieffekter for eierne. Videre kan det bidra til å bevare og videreutvikle kompetansen i selskapet og sikre attraktivitet ved rekruttering av nye. Å inngå samarbeid om eller påta seg revisjons- og rådgivningsoppdrag for andre kan prioriteres når det bygger opp om selskapets formål. Slike oppdrag skal ikke medføre vesentlig økt risiko for selskapet og omfanget må på ingen måte komme i konflikt med egenregi oppdraget som eierne har gitt selskapet jf. bestemmelsene i anskaffelsesregelverket.

Selskapsavtalen legger til rette for at selskapet kan påta seg oppdrag og deltakelse i anbudskonkurranser, i begrenset grad. Det tilligger styrets ansvar å følge utviklingen og initiere tiltak om omfanget fremover øker, slik at egenregikravene overholdes.

2.2 Kjernevirksomheten

Rogaland Revisjon IKS skal gjennom kjernevirksomheten bidra til å realisere selskapets formål og eiernes langsiktige mål med eierskapet. Selskapet er tillagt å i egenregi, levere de lovpålagte revisjonstjenestene, som også danner fundamentet i selskapets kjernevirksomhet. Kommuneloven med forskrifter definerer følgende lovpålagte tjenester fra valgt revisor:

- *Revisjonsoppgaver skal omfatte;* regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon, eierskapskontroller og særattestasjoner
- *Revisjonsoppgavene kan også omfatte;* eiernes foretak, stiftelser og andre samarbeider og oppgavefellesskap som er direkte tilknyttet en eller flere av eierne i fellesskap
- *Ikke lovpålagte oppgaver som kan utføres av selskapet;* er enkeltstående rådgivnings-/konsulent oppdrag i tilknytning til formålet og når dette ikke er konflikt med revisors uavhengighet

Selskapet kan benytte underleverandører for å sikre at selskapet til enhver tid har kapasitet og kompetanse til å utføre og levere de lovpålagte tjeneste til kontrollutvalgene hos eierne. I slike tilfeller bærer selskapet fullt og helt ansvaret for så vel avtalemessige, økonomiske og faglige forhold overfor underleverandøren.

Innenfor kjernevirksomheten har eierne forventinger om at selskapet tar et regionalt ansvar og er pådriver i kunnskapsdeling og læring i hele eierfellesskapet. Eierne forventer at selskapet minst to ganger i 4-årsperioden avholder en fagsamling for kunnskapsdeling om utvalgte tema som har særlig relevans for eierne. Eiernes mål er at selskapet på denne måten bidrar faglig til relevant utviklings-, forbedrings- og effektiviseringsarbeid i kommunene/fylkeskommunen.

3. Organisering og ansvar i selskapet

Eierne legger til grunn at selskapet organiseres på en hensiktsmessig måte, og som sikrer en tilfredsstillende styring og kontroll for eierne. Oppgaver og ansvarsfordeling mellom eierorganet og styret skal være tydelig og avklart, og selskapsavtalen er her den sentrale for utøvelsen av eierstyringen.

Styret har det løpende ansvaret for styringen av selskapet innenfor de gitte fullmakter jf. loven og selskapsavtalen. Det er styrets ansvar å sørge for at selskapet er hensiktsmessig organisert og at det til enhver tid foretas nødvendige vurderinger av å begrense selskapets risiko. Samtidig at det er fleksibilitet og omstillingsevne i selskapet til å tilpasse seg fremtidige endringer.

- *Samfunnsansvaret*

Ansvarer innebærer at selskapets virksomhet skal foregå på en etisk, miljømessig og sosialt forsvarlig måte. Tillit og omdømme for Rogaland Revisjon IKS og dets virksomhet må utvikles videre med grunnlag i åpenhet og bærekraftsprinsippene. Eierne forventer at selskapets styre rapporterer sin måloppnåelse i oppnådde resultater og utvikling i samsvar med slike prinsipper. Styret har ansvar for at selskapet har en langsiktig strategiplan for virksomheten og som setter utviklingsmål for en effektiv, kompetent og bærekraftig kommunal revisjon fremover i samsvar med eierne motiver og mål med eierskapet.

Det er for øvrig styrets ansvar å påse at selskapet har nødvendige skriftlige rutiner for internkontroll, og at disse følges opp med avvikrapportering og at nødvendige tiltak iverksettes.

Ansvarer for den operative daglige driften tilligger daglig leder, herunder også arbeidsgiveransvaret overfor selskapets ansatte og internkontrollen i selskapet.

- *Arbeidsgiverrollen*

Daglig leder sin arbeidsgiverrolle omfatter også å ha system for:

- Lovlig og ordnede pensjonsforhold
- Ordnete og avtalefestede lønns- og arbeidsvilkår
- Arbeidsmiljømessige forhold
- Plan/rutiner for kompetanseutvikling og disponering av kapasitet
- Sikre selskapet mot arbeidslivskriminalitet, korrupsjon, lekkasjer av sensitiv informasjon
- Medvirkning i kompetanseutviklingen og av selskapets tjenesteutvikling

4. Eierstyring og selskapsledelse

Eierne legger til grunn et langsiktig eierskap i Rogaland Revisjon IKS og skal utøve en aktiv og forutsigbar eierstyring med grunnlag i selskapsavtalen og eierstrategien. Rammene for de lovpålagte revisjonstjenestene slik de defineres i kommuneloven med forskrifter, er til enhver tid styrende for eierne krav til utvikling og tilpasninger i selskapets virksomhet. For øvrig tar eierne utgangspunkt i anerkjente prinsipper for god eierstyring og selskapsledelse.

Styret

En av de viktigste oppgavene for eierne er å velge et styre som har kompetanse, erfaring og kapasitet utfra Rogaland Revisjon IKS sin egenart og ståsted til enhver tid. Sammensetningen av styret kan dermed variere over tid. Vesentlig for eierne er også å hensynta kravene som følger av lovverkene med hensyn habilitet og konkurransemessige forhold for selskapet. Det må sikres at det på ingen måte forekommer rolleblanding mellom verv i selskapets styrende organ, bestillerrollen som utøves av kontrollutvalget og selve eierrollen.

Eierne har besluttet at ansatte kan velge et medlem til styret i selskapet, selv om det skulle avvike fra forskriftens antallsbegrensninger på minimum 30 ansatte i et IKS. Fordi selskapet er et kompetanseintensivt selskap er det eierne vurdering at slik deltakelse vil styrke den samlede selskapsstyringen og komplementere styret kompetanse og kunnskapsmessig. Det er pr. 13.03.2023 30 ansatte i selskapet og det er påregnelig at det kan måtte foretas noe økning fremover. I slikt tilfelle vil ansatte i selskapet ha rett til å oppnevne et styremedlem.

Styrets oppgaver og ansvar fremgår av selskapsavtalen. Særlige bestemmelser som gjelder begrensninger i ansattrepresentantens ansvarsområde fremgår av lovens forskrift jf. KL §§13-3, 13-4.

Valgkomiteen

Representantskapet skal oppnevne selskapets valgkomite og fastsette kriterier og mandatet for dens arbeid. Valgkomiteen på tre medlemmer jf. selskapsavtalen skal være oppnevnt i løpet av det første året i representantskapets tjenestetid.

Eierne forventer at valgkomiteen informerer eierne skriftlig når arbeidet settes i gang, slik at enhver eier har mulighet til å selv også foreslå kandidater. Valgkomiteen skal i samsvar med sitt mandat og selskapsavtalen vurdere samtlige fremkomne kandidatforslag. Endelig innstilling skal avgis skriftlig til representantskapet. Det er videre valgkomiteens ansvar å på påse at endelig innstilling sikrer selskapet et lovlig sammensatt styre. Avgis det delt innstilling er det valgkomiteens ansvar å sørge for at begge er begrunnet og likeverdig utredet. Kun fullstendig utredet innstilling skal tas opp til realitetsbehandling i representantskapet.

Styrets 5 medlemmer valgt av representantskapet tjenestegjør i 4 år. Eierne forventer at valgkomiteen i samsvar med mandatet også tilstreber kontinuitet i styret. Selskapsavtalen gir handlingsrom for at innstillingen til nytt styre kan bestå av både forslag om gjenvalgte og nye medlemmer.

Valgkomiteen trer ellers sammen når representantskapet beslutter om det, f.eks. ved nyvalg dersom medlem av styret trekker seg/fratrer.

Representantskapet

Eierstyringen skal utøves gjennom representantskapet, som er Rogaland Revisjon IKS sitt eierorgan og øverste myndighet, når loven ikke har lagt beslutninger til kommunestyret/fylkestinget selv. Sammen med selskapsavtalen og eierstrategien danner ellers lov- og regelverk for eierstyring og virksomheten i selskapet grunnlaget for eierutøvelsen i selskapet.

Hver av eierne har et medlem og et eller flere varamedlemmer i representantskapet, valgt av kommunestyret/fylkestinget selv. Kommunestyret/fylkestinget har instruksjonsmyndighet overfor sin eierrepresentant. Ved voteringer har hver eier stemmeandel lik sin eierandelen kfr. selskapsavtalen. Avgjørelser tas med vanlig flertall dersom ikke annet følger av lov- og regelverk. Eierne har selv ansvaret for å oppnevne nødvendig antall varamedlemmer, slik at representantskapet til enhver tid er beslutningsdyktig jf IKS-lovens bestemmelser.

Reglene om meroffentlighet gjelder også for saksdokumenter og møtene i representantskapet. De samme reglene gjelder også i tilfellet der det er besluttet å gjennomføre digitale møte jf. IKS-loven.

Representantskapets oppgaver og ansvar er definert nærmere i selskapsavtalen, herunder også begrensningen som loven har lagt til å forplikte eierne økonomiske utover vedtatt budsjett.

Eiermøter

Både styret og en eller flere eiere kan ta initiativ til å innkalle til felles eiermøte i selskapet, dersom det er behov for å drøfte en strategisk sak eller annen sak av uvanlig art/stor betydning for selskapet. Eiermøtet vil i hovedsak kunne foreta prosessuelle drøftinger og avklaringer om saken som er under arbeid. Eiermøtet har ikke beslutningsmyndighet. Beslutninger tilligger de ordinære selskapsorganene, eventuelt at saken må behandles av kommunestyret/fylkestinget om loven krever det. I eiermøtet er eierne representert ved ordfører og kommunedirektør og fra selskapet forventes at minimum daglig leder og styreleder møter.

Likebehandling av eierne

Eierbrøken i selskapet (kfr. selskapsavtalen) er preget av stor variasjon i eierandelene. Likebehandling av eierne ligger allikevel fast som et grunnleggende prinsipp. Det betyr at selskapet skal i transaksjoner med eierne være transparente og at informasjonstilgang, involvering mv. deles med hele eierfellesskapet. På denne måten oppnås at eierne er likestilte samarbeidspartnere i utøvelsen av eierrollen overfor selskapet.

5. Eiernes utviklingsmål og resultatkrav

Eiernes mål med eierskapet er at Rogaland Revisjon IKS skal være blant de fremste innen kommunerevisjon slik revisoroppdraget til enhver tid er definert i kommuneloven. Kompetanse, effektivitet og omstillingsevne er sammen med kunnskapen om kommunesektoren de fremste fortrinn som selskapet har i konkurransen med andre innenfor for sin kjernevirksomhet.

5.1 Strategi for utvikling av selskapet

Styret har ansvaret for å utarbeide en strategiplan for selskapet som bygger opp om formålet og som videreutvikler selskapet til å være blant de fremste innen kommunerevisjon. Til grunn for strategiarbeidet har selskapet etablert følgende verdigrunnlag:

- Vi er en *uavhengig* og *engasjert* utviklingspartner
- Vi har *mot* til å gjennomføre oppdraget
- Vi er *tilgjengelige* og *samarbeider*
- Vi er et *framtidrettet* og *kompetent* fagmiljø

Gjennom behandlingen som har funnet sted i representantskapet, har eierne sluttet opp om verdigrunnlaget, og legger til grunn at styret aktivt følger opp strategien i styring og utvikling av selskapet. Eierne forventer at styret utvikler strategiplan til å omfatte minst 4 år om gangen og at den angir utviklingsmål både knyttet til kompetanse, effektivitet og kapasitet, kvalitet og økonomien i selskapet.

5.2 Forventinger til kompetanse og kapasitet

Eierkommunene legger til grunn at selskapet organiseres og styres på en måte som sikrer effektivitet og hensiktsmessig oppgave- og ansvarsfordeling, men også nødvendig fleksibilitet i kapasitetsutnyttelsen og kompetanseutvikling. Dette oppnås i stor grad med god styring innenfor gjeldende struktur.

Selskapet skal utføre arbeidet og levere de lovpålagte revisjonstjenestene i en uavhengig rolle. Kravene som stilles til selskapet er imidlertid at det må inneha kompetanse som strekker seg over store deler av kommunesektorens virksomhet. Eierne vil oppnå dette ved at utviklingen av selskapet målrettes om blant annet:

- Å ha god kjennskap til offentlig sektor; faglig om tjenester og forvaltning, administrativ og politisk styring og organisering
- Revisjonstjenestene utføre etter til enhver tid gjeldende faglige standarder og med anerkjent metodikk
- Digitalisering bidrar til tjenesteutvikling og endring i revisjonsmetodikk og dokumentasjonsmetoder
- Det tverrfaglige kompetansemiljøet bygges og utvikles fortrinnsvis gjennom helhetlige tilnærminger til oppgaveløsning
- Interne rutiner og arbeidsorganisering bidrar til effektiv kompetanse og ressursbruk

Målet er at Rogaland Revisjon til enhver tid skal ha tilstrekkelig kompetanse og kapasitet til å gjennomføre de oppdragene og aktivitetene som blir etterspurt, innenfor akseptable tids- og økonomiske rammer.

Eierne forventer at styret i sin rapportering til representantskapet inkluderer resultatutviklingene og status samt tydeliggjør eventuelle endringer i rammebetingelsene for at selskapet har nødvendig kapasitet og kompetanse til å levere gode og effektive revisjonstjenester ut den til enhver tid gjeldende økonomiplanperioden.

5.3 Egenkontroll

Eierne har lagt til grunn at det skal være åpenhet om eierskapet og eierstyring basert i selskapet jf. prinsippet om meroffentlighet. Av dette følger også krav om oppfølging av egenkontrollansvaret som tilligger styret å påse er at selskapet har. Egenkontrollen innebærer at selskapet har dokumentert delegasjon av fullmakter, reglement for økonomistyring, anskaffelser og investeringer samt forsvarlige forsikringer av selskapet (eiendeler og langsiktig gjeld). Videre at det er etablert system for håndtering av avvik (skader, sykemelding, varsling, mv.) samt rutiner for rapportering og oppfølging. Selskapets egne etiske retningslinjer som skal sikre forekomst av uønskede hendelser som svart arbeid, sosial dumping eller korrupsjon inngår i den forventende egenkontrollen i selskapet.

5.4 Risiko- og finansiell styring

Eierne forventer at styret utøver en finansiell styring som gir lav risikoeksponering for selskapet og forutsigbar utvikling av en kostnadseffektiv timepris for revisjonstjenestene til eierne. I finansstyringen inngår også å foreta årlig vurdering av selskapets egenkapitalsituasjon, herunder forhold som gjelder dekning av pensjonsforpliktelser og selskapets pensjonsmidler. Eierne forventer at styret i sitt forslag til årsbudsjett og økonomiplan gjør rede for selskapets finansielle situasjon i lys av inntjenningen, fra salg av revisjonstjenester til eierne og andre.

Måltrettet finansforvaltningen skal forøvrig sikre at det oppnås en tilfredsstillende avkastning uten at det pådras en vesentlig finansiell risiko for selskapet. Eierne forventer at forvaltningen sikrer lave finansieringskostnader og god likviditet. Selskapets formuesforvaltning skal være gjenstand for betryggende kontroll.

Eierne forventer at selskapet ikke foretar disposisjoner, deltar i anbudskonkurranser eller innleder samarbeider med andre som medfører høy risikoeksponering for selskapet verken operasjonelt, finansielt eller økonomisk.

5.5 Økonomistyring, rapportering og budsjettprosessen

Det følger av IKS-loven med forskrifter krav til økonomistyringen gjennom året og til prosess og formkrav til den 4-årige økonomiplanen. Det er styrets ansvar å utarbeide forslaget til økonomiplan og fremme den for behandling i representantskapet. Tilsvarende gjelder tertialvis rapportering gjennom året. Endringer innenfor vedtatt årsbudsjett kan delegeres til styret å behandle, mens endringer utover vedtatt ramme i årsbudsjett skal avgjøres av representantskapet jf. IKS-loven med forskrifter. Av selskapets finansreglement skal det tydelig fremgå hvilke beslutninger som er tillagt hvilke selskapsorgan eventuelt om enkelte disponeringer er delegert til daglig leder å avgjøre innenfor IKS-lovens bestemmelser.

Gjeldende budsjett rutine i selskapet er at økonomiplanen behandles av representantskapet på våren, og oversendes deretter eierne og kontrollutvalgene som grunnlag for deres oppfølgende budsjettarbeid. Vesentlig her er at kontrollutvalgene har timeprisen for revisjonstjenester i hende tid nok til sin utarbeidelse av budsjettforslaget for kontroll og tilsyn som skal som fremmes for behandling i kommunestyret/fylkestinget, sammen med hele kommunens/fylkeskommunens årsbudsjett og økonomiplan. I praksis betyr det at budsjettet fra selskapet må foreligge senest innen august hvert år.

Eierne er etter kommuneloven pliktige å avlegge tertialvis rapportering, samlet for hele sin virksomheten. Fra Rogaland Revisjon IKS forventes derfor at det rapporteres til eierne om minimum følgende nøkkeltall pr tertial (1 sides rapport):

- Oversikt medgåtte timer på regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon, rådgivning hittil i år, målt mot vedtatt årsbudsjetttramme
- Kort tekstlig omtale av vesentlige avvik, f.eks. endrede prioriteringer i oppdrag fra kontrollutvalgene, nye tilførte oppgaver, oppdrag fra andre.
- Oppnådd effektivitet/ressursbesparelser ved at flere kommuner har hatt forvaltningsrevisjonen på ett område samtidig, og om gevinsten på kapasitet muliggjør at andre oppgaver som er lagt på vent kan gjennomføres innenfor årsbudsjetttrammen.
- Selskapets samlede kapasitet ut året og prognose for kommende år

Rapporten skal sendes til kontrollutvalget med kopi til ordfører og kommunedirektøren/rådmannen.

5.6 Godtgjøring og honorarer

Eierne forventer at godtgjøring og honorar for arbeidet i styret og representantskapet holdes på et moderat nivå. For medlemmene i representantskapet og møtende varamedlemmer er det den enkelte eier som forestår utbetaling av godtgjørelsen i samsvar med sitt reglement.

For ekstraoppgaver som et eller flere medlemmer velges til i selskapet, slik som leder av representantskapet, valgkomiteén skal det honoreres for selskapets regning. Representantskapet fastsetter størrelsen på honoraret.

Styrehonorar er kostnad for selskapet og fastsettes av representantskapet. Ekstraoppgaver som et eller flere styremedlemmer har blitt pålagt, eller som har vært nødvendige for å sikre forsvarlig styring av selskapet, kan representantskapet bestemme at det gis et tilleggshonorar for. Styrehonorarer skal fastsettes i samme møtet som representantskapet behandler årsberetning og årsregnskapet.

Selskapet skal ha et nøkternt nivå på de ordinære honorarene, og eierne forventer at det sees hen til andre sammenlignbare interkommunale selskaper i regionen og retningslinjene som gjelder i fylkeskommunen og de største eierne. Det må i det enkelte tilfelle vurderes om det er grunnlag for å fastsette avvikende nivå et år, på bakgrunn av særskilte forhold.

6. Kapitalstruktur og avkastningskrav

Eierskapet i Rogaland Revisjon IKS er ikke finansielt motivert. Selskapskapitalen utgjør etter Time kommune sin inntreden i selskapet fra 1.1.2023 kr 5,530 mill. Opprinnelig selskapskapital var pålydende kr 4,0 mill. Økningen skyldes innskudd fra nye deltakere (kfr. selskapsavtalen) sin inntreden.

Opptjent egenkapital i sist avlagt årsregnskap 2021 på kr 5,4 mill. Det er særlig de siste årene at årsregnskapene er avlagt med overskudd. Selskapet har ingen langsiktig gjeld utover pensjonsforpliktelsene knyttet til ansatte, oppsatte og pensjonister. Eierne legger til grunn at styret påser at pensjonsforpliktelsene til enhver tid har en tilfredsstillende inndekning.

Med pensjonsforpliktelsene ivaretatt, og med tilstrekkelig evne til utvikling av selskapet kompetansemessig, digitalt mv. forventer eierne at prisene på revisjonstjenestene søkes holdt så lave som mulig for eierne. Gjennom en slik prisfastsettelse vil selskapet oppnå en tilfredsstillende økonomisk og finansiell utvikling, samt å unngå å bygge opp uforholdsmessig stor egenkapital.

Avkastningen vil følgelig realiseres gjennom lave priser på revisjonstjenestene. Gevinsten for eierne ved at prisnivået holdes lavt vil ha sammenheng med oppdragsvolumet fra den enkelte eiers kontrollutvalg. Det vil dermed også være en hensiktsmessig fordeling mellom eierne.

For å sikre at revisjonstjenestene fra selskapet faktisk er konkurransedyktige, forventer eierne at selskapet aktivt benytter benchmarking f.eks. i regi av Norges Kommunerevisorforbund og gjennom begrenset deltakelse i utvalgte anbudskonkurranser.

7. Endringer av eierstrukturen

Endringer i eierstrukturen skjer enten ved søknad om opptak som ny deltaker fra en kommune, fylkeskommune eller et annet IKS. Eller ved at en av de eksisterende deltakerne søker om å tre ut som deltaker. Selskapsavtalen hjemler nærmere frister og fremgangsmåte i slike tilfeller. Forøvrig gjelder bestemmelsene i IKS-loven med forskrifter. IKS-loven har i tillegg egne bestemmelser om utelukkelse av en deltaker.

Saker som gjelder endringer i eierstrukturen i selskapet, skal endelig behandles av kommunestyret/fylkestinget selv. Beslutningene krever godkjenning hos samtlige eiere jf. IKS-loven.

Muligheter for fusjon eller fisjon av et IKS er per 1.1.2023 ikke regulert loven.

8. Avvikling av selskapet

Avvikling av Rogaland Revisjon IKS kan skje etter likelydende vedtak hos samtlige eiere.

Alternativene til avvikling og konsekvensene av dette skal utredes av selskapets administrasjon, før sak kan fremmes for styret og representantskapet, og sluttbehandles av eierne.

Behandlingen må sikre at samtlige eiere og deres kontrollutvalg får tid nok til å avgjøre hvordan de lovpålagte revisjonstjeneste i såfall skal løses.

Eierne er forpliktet etter Arkivloven å sikre at selskapets arkiv overdras på forsvarlig måte og for tryggende håndtering i fremtiden. Avtalen med Arkivverket om selskapets arkiv skal fremgå av underlaget for avviklingsbeslutningen.

Ved avviklingsbeslutning trer IKS-lovens bestemmer inn jf. selskapsavtalen.

Vedlegg

- Eierandeler oversikt inkl. når nye eiere kom inn
- Oversikt gjeldende selskapsdokumenter med dato sist ajourført
- Link til Strategiplan 2022-2024, [Strategi - Rogaland Revisjon IKS \(rogaland-revisjon.no\)](https://rogaland-revisjon.no/strategi)
- Link til selskapets nettside, [Hjem - Rogaland Revisjon IKS \(rogaland-revisjon.no\)](https://rogaland-revisjon.no/)